

EU LANDBOUWVOORSTELLEN VAN INVLOED OP NEDERLANDSE LANDBOUWSTRUCTUUR*Kees de Bont en John Helming**Structuur- en inkomensgevolgen*

De Nederlandse landbouw kan door de voorstellen van de Europese Commissie van afgelopen zomer drastisch gaan veranderen. De voorstellen houden onder meer in dat de directe betalingen van de EU aan landbouwers worden losgekoppeld van de oppervlakten van specifieke gewassen en de aantallen dieren per bedrijf. Wanneer de voorstellen worden goedgekeurd zullen de oppervlakten van granen, snijmaïs en vooral zetmeelaardappelen duidelijk afnemen, terwijl die van grasland, consumptieaardappelen en tuinbouwgewassen stijgen (tabel 1). De veranderingen zullen groter zijn dan die al zijn ingezet door de Agenda 2000 besluiten, zoals die in 1999 zijn genomen. Voor de veestapel in ons land houden de voorstellen vooral een daling van het aantal stuks vleesvee en vleeskalveren in. Voor de melkveestapel hebben de voorstellen geen effect; de voorstellen voorzien niet in het afschaffen van de melkquotering (tabel 2).

De voorstellen houden verder ook in dat op de directe betalingen vanaf 5.000 euro een korting wordt doorgevoerd ('modulatie'). Bij de bestaande productiestructuur zal dat vooral voor de Veenkoloniale akkerbouwers, de melkveehouders en de overige graasdierhouders een inkomensdaling tot gevolg hebben. Voor genoemde akkerbouwers met vooral zetmeelaardappelen in het bouwplan komt de korting gemiddeld op ruim 4.500 euro per bedrijf, dit is bijna 15% van het inkomen. Voor de melkveehouders op circa 2.000 euro, zo'n 6 tot 7% van het inkomen. Voor de overige graasdierbedrijven gaat het om 1.500 euro, meer dan 20% van het gemiddeld, relatief lage inkomen van deze bedrijven (tabel 3). Bij een hogere vrijstelling dan de voorgestelde 5.000 euro zouden vooral de Veenkoloniale akkerbouwers nog getroffen kunnen worden.

Tabel 1 Omvang en samenstelling grondgebruik (x 1.000 ha) in 1996 en de ontwikkeling daarvan als gevolg van Agenda 2000 en ontkoppeling directe betalingen

	Basis	Verschil t.o.v. basis (%)	
		Agenda 2000	ontkoppeling
Grasland	1.034	1,7	5,2
Maisland	222	-2,4	-6,2
Granen	200	-6,7	-21,5
Consumptieaardappelen	83	0,4	2,3
Pootaardappelen	39	0,2	1,3
Zetmeelaardappelen	63	-3,3	-59,2
Suikerbieten	116	0,1	0,2
Groenten en bloembollen	75	0,4	2,5
Overig	75	2,7	-4,3
Totaal	1.907	0,0	-2,1

Bron: LEI, berekeningen met DRAM.

Tabel 2 Omvang en samenstelling rundveestapel (x 1.000 stuks) in 1996 en de ontwikkeling daarvan als gevolg van Agenda 2000 en ontkoppeling directe betalingen

	Basis	Verschil t.o.v. basis (%)	
		Agenda 2000	ontkoppeling
Melkkoeien	1.653	1,4	1,4
Vleesvee (in gve)	450	0,0	-36,1
Vleeskalveren	620	-5,4	-35,3

Bron: LEI, berekeningen met DRAM.

Tabel 3 Gemiddeld gezinsinkomen uit bedrijf en totaal te ontvangen inkomenstoelage na uitvoering van Agenda 2000 (eindsituatie 2007) voor landbouwbedrijven, naar bedrijfstype (in euro per bedrijf,

Bedrijfsgegevens	Akkerbouwbedrijven			Melkvee bedrijven	Overige graasdier- bedrijven a)	Totaal landbouw- bedrijven a)
	totaal	Veen- koloniën	overig			
Gezinsinkomen uit bedrijf	33.500	33.800	33.600	30.400	6.600	29.100
Opbrengsten uit toeslagen	11.460	27.780	7.480	14.640	11.460	11.440
Idem (euro per hectare)	225	435	160	445	575	370
Idem (in % van het gezinsinkomen)	34	82	22	48	174	39
Korting op de toeslag (20%) bij diverse franchisebedragen per bedrijf						
Franchise (euro per bedrijf):						
0	2.292	5.557	1.495	2.928	2.293	2.288
5.000	1.510	4.561	766	1.955	1.577	1.512
10.000	1.126	3.783	477	1.161	1.050	973
15.000	877	3.201	310	621	794	623
20.000	686	2.703	194	323	633	417
25.000	536	2.245	119	177	509	298

a) Exclusief Kalvermesterij; in de tabel zijn varkens- en pluimveebedrijven en gecombineerde bedrijven niet afzonderlijk genoemd, maar wel opgenomen in het totaal van landbouwbedrijven.
Bron: Informatienet.

Overige gevolgen

De ontkoppeling van de directe betalingen van de feitelijke productie op de bedrijven betekent niet alleen dat boeren meer vrijheid krijgen in hun bedrijfsvoering zonder dat dit invloed heeft op de ontvangen bedragen, maar ook een verlichting op administratief gebied. Er is geen noodzaak meer voor een jaarlijkse perceelsregistratie met een specificatie van gewassen met perceelskaarten en voor periodieke opgaven van de aantallen zoogkoeien, stieren, schapen en vleeskalveren. Daartegenover staat dat de overdraagbaarheid van de rechten met grond tot nieuwe administratieve plichten leidt. Dat kan ook gevolgen hebben voor de grondmarkt. Per bedrijf en perceel kan de waarde van de rechten sterk uiteenlopen. Vooral aan de grond op bedrijven met zetmeelaardappelen en intensievere melkvee en graasdierbedrijven (tabel 19) zijn dan hoge rechten gekoppeld. Verder kan de overdraagbaarheid in fiscaal opzicht en bij de bedrijfsovername gevolgen hebben.

Meer informatie:

Rapport 1.03.01 *Mid Term Review. Gevolgen van de voorstellen van de Europese Commissie voor de Nederlandse landbouw*